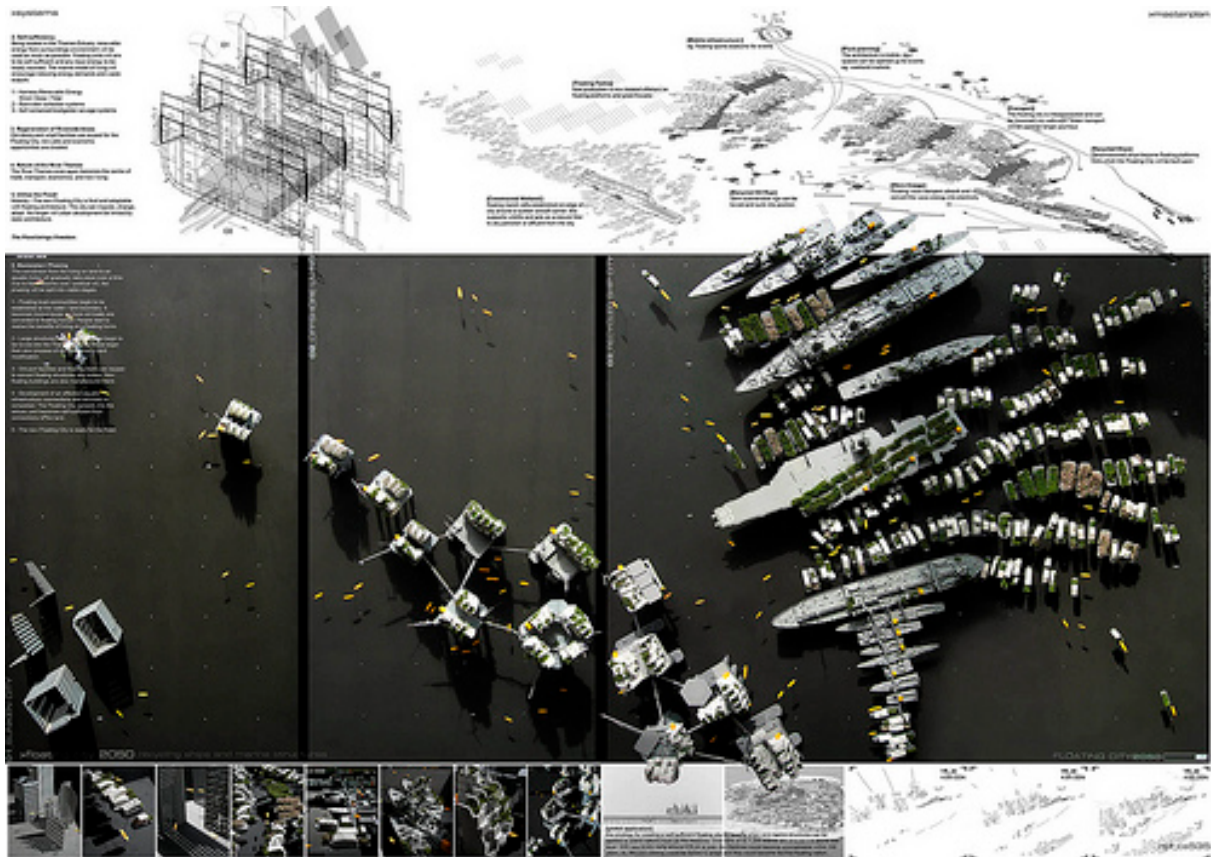

Drijvende broedplaats 'IJ-lan' eclatant succes van scheidend burgemeester Harre Westwind van Almere

Hoe is het IJ-lan ontstaan en wat zijn de verwachtingen voor de toekomst

De burgemeester van Almere, Harre Westwind, neemt na 8 jaar afscheid van zijn stad. De receptie wordt gehouden in het sfeervolle ruim van de ms Truus, een van de oude vrachtvaarders die is afgemeerd in Pampushaven. Als een bloem waaieren ze uit in een deel van het IJmeer, de grote en kleinere vrachtschepen die gezamenlijk de bouwstenen vormen voor dit levendige energie neutrale creatieve 'dorp': IJ-lan.

Tijdbeeld

In aansluiting op de plannen die in het begin van deze eeuw wereldwijd ontstonden: het bouwen van drijvende steden, kwam duurzaamheidsplatform Urgenda met het concrete plan 's werelds eerste drijvende stad te bouwen. "Drijvende verstedelijking biedt een oplossing voor ruimteproblematiek in laaggelegen deltagebieden en heeft een positieve invloed op de door verstedelijking en klimaatverandering toenemende kwetsbaarheid van deze gebieden." (noot: de drijvende stad, benutten van een zee van ruimte, september 2008)

Een wijs besluit

Almere heeft, met burgemeester Westwind als pleitbezorger, de handschoen opgepakt. Er is begrepen dat juist de (euro)crisis en de ingestorte huizenmarkt van dat moment, een kans boden om met de beschikbaarheid van oude vrachtschepen met hun lege vrachtruimen een flexibel, innovatief en milieubewust project aan te vatten. Gedurende de afgelopen jaren is de pilot uit 2012 uitgegroeid tot een ontmoetingsplaats voor pioniers en vernieuwers, voor bouwers, ingenieurs, wetenschappers, architecten, natuur en milieuorganisaties, projectontwikkelaars, juristen, overheden, kunstenaars, studenten, media, publiek, natuurliefhebbers, recreanten..... Voor iedereen dus eigenlijk.

De start: een genereus aanbod

Het begon in 2011. De schippers van een aantal vrachtschepen die lagen afgemeerd aan de Hogeveertpier in Almere, onder aanvoering van creatief genie Jan Muller, zoeken aansluiting bij het juist geïnitieerde TAB (Tijdelijk Anders Bestemmen)-project Floating Life in Almere. Floating Life is een initiatief van de gemeente Almere, de provincie Flevoland, het Ministerie van Infrastructuur & Milieu aangevuld met een aantal marktpartijen. De schippers willen een actieve rol spelen bij de realisatie van het project en bieden aan de ruimen van hun schepen kostendekkend beschikbaar te stellen aan starters, creatievelingen en sociaal culturele initiatieven. Het mes snijdt aan twee kanten: de oude schepen krijgen een tweede leven, -herbestemming van cultureel erfgoed is iets wat Nederland goed kan-, en er komt eenvoudige en goedkope werk- of woonruimte voor creatieve en innovatieve starters beschikbaar.

Autarkie: zelfvoorzienend

Dat klinkt eenvoudig, maar er moest toch veel bedacht en ontwikkeld worden. Veilige aanmeervoorzieningen moesten gerealiseerd worden: drijvende steigers aan ankers of steigers met spudpalen. Jongeren van het ROC-Almere hebben daar aan meegedacht en meegebouwd. De schepen dienden minimaal energie- en milieuneutraal te zijn. De meedenkgroep van de universiteit Delft: Z³ (zon, zeewind en zuivering) onderzochten de mogelijkheden voor windmolens aan boord, zonnepanelen en -collectoren, biovergisting van het afvalwater en een eigen drinkwaterzuivering. Enthousiaste gebruikers van de ruimten, die zich direct al aandienden, werkte mee aan de isolatie van de ruimten. Geen standaard werk; elk schip is uniek en het gebruik zal sterk verschillen: oefenruimte voor bands en theatergroepen, werkruimte voor kunstenaars, expositieruimte, woonruimte voor jongeren. En op sommige schepen zijn complete groentekwekerijen ontstaan die een flink deel van het benodigde voedsel produceren, in combinatie met kweekvis.

Organisch groeien

Er is gekozen om klein te beginnen, uiteindelijk lagen er eerst vijf, iets later, acht grote schepen, Spitsen, Kempenaars, Luxe Motorvrachtschepen. In grootte variërend van 35 meter bij 5 meter tot de allergrootste, het bijna 100 jaar oude sleepschip Panta Rhei van 80 m. bij 9.50 m. Dat levert met elkaar een gemiddelde verhuurbare ruimtes van bijna 300 m² per schip. De verhuurprijs was van te voren geïndiceerd op 20 euro per m² per jaar. Maar daar stond wel wat zelfwerkzaamheid tegenover. Ook de schippers waren bereid te investeren. In overleg met de overheden is besloten het liggeld gedurende de periode van de pilot, 5 jaar, te minimaliseren. Al snel voer er een gezamenlijk bevoorradingschip, de eerste windmolens verschenen, zonnepanelen werden op de schepen gebouwd, een zuiveringseiland werd ontwikkeld, een drijvende groentetuin was al snel een feit en de eerste kunstwerken verschenen op de schepen, de eerste voorstellingen werden gegeven en voor de opslag van energie werden de nieuwste handzame batterijen aangevoerd, ontwikkeld aan de Universiteit Twente

Succes krijgt een naam: IJ-lan

Het succes van de pilot had tot gevolg dat er aantrekkingskracht ontstond. Allerlei verschillende schepen kwamen aanvaren en wilden ook graag liggen bij het gezellige, dynamische, ecologische IJ-lan. Dit resulteerde in een wildgroei waardoor Floating Life in overleg met Stichting Water (schippers en gebruikers van de schepen) richtlijnen opstelde voor aspirant schepen.

Een conclusie met uitstraling

De sfeer is goed, de burgemeester gaat met een aantal gasten eten in Restaurant de Achterdocht aan boord van de Volharding. Vanavond groots spektakel op het IJmeer met holografisch projecties uit het collectieve geheugen, wind- en waterorgels, dansende kites en een drijvende lichtshow. Afscheid van een geliefd burgemeester die Almere met IJ-lan meenam in de vaart van de vooruitgang. Hij gaf zelfs Nederland opnieuw een leidende positie op maritiem gebied: UK is in navolging begonnen in de Thames monding. IJ-lan laat zien hoe ecologie, economie en innovatie hand in hand kunnen gaan

In zijn nieuwe functie als minister president zal Westwind met zich meedragen dat IJ-lan een mooi voorbeeld is waar de Nederlandse reputatie als waterland, als hoeder van cultureel en industrieel erfgoed én als innovator en kennisontwikkelaar samen komt.

